

N:o 20.

Af friherre **Klingspor** m. fl., med förslag till förordning angående köttbesigtning- och slagttvång m. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 28 till Riksdagen förra året innehöll ett förslag till förordning angående köttbesigtning och slagttvång m. m., angående hvilket förslag Kongl. Maj:t ville inhemta Riksdagens yttrande. Lagutskottet hemställde, som bekant, att ifrågavarande Kongl. Maj:ts förslag icke måtte af Riksdagen antagas. Då frågan förekom till behandling inom Riksdagens båda kamrar, visade sig emellertid, att denna lagutskottets hemställan af Första Kammaren förkastades, i det kammaren efter skedd omröstning förklarade sig ej hafva något att erinra mot Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag, och att Andra Kammaren visserligen biföll hvad lagutskottet hemställt, men detta först efter en debatt, i hvilken af en mängd talare ur skilda läger starka skäl framstälts för antagandet af Kongl. Maj:ts förslag.

Under sådana förhållanden och då sedan dess flerstädes i landet vid sammanträden af hushållningssällskap och inom andra landtmannakretsar diskussioner och yttranden förekommit, som utvisa, att det omtalade förslaget allt mera vinner anhängare bland landtmännen, och förslagets hygieniska betydelse blifvit ytterligare framhållen derigenom, att svenska läkaresällskapet i samband med sina under förra året hållna diskussioner om tuberkulosen enhälligt gjort det uttalandet, att offent-

liga slagthus äro nödvändiga för tuberkulosens bekämpande, så torde det ej synas opåkalladt, att vi undertecknade redan innevarande år till Riksdagens förnyade pröfning framlägga ifrågavarande Kongl. Maj:ts förslag, i det vi för öfrigt i afseende på förslaget motivering hänvisa till meromnämnda Kongl. Maj:ts proposition. Och hemställa vi således,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande förslag till förordning angående köttbesigtning- och slagttvång m. m.

§ 1.

1. Köttbesigtningstvång, innefattande förbud att inom visst område till salu hålla eller utbjuda till människoföda afsedt, färskt, rått kött af nötkreatur, får, get, svin eller häst, derest köttet icke blifvit, efter undersökning af besigtningssman, försedt med stämpel eller bevis af något sådant slag, hvarom nedan i § 6 sägs, må för stad, som sådant åstundar, kunna bestämmas i den ordning, som angifves i § 24 af helsovårdsstadgan för riket, under vilkor, att genom stadens försorg anställas nödigt antal besigtningssmän och vidtagas de öfriga åtgärder, som erfordras för att köttbesigtning inom ifrågavarande område må kunna utan större vare sig tidsutdrägt eller annan olägenhet ega rum; börande i nyssberörda afseende uppgjort förslag underställas Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning, innan stadgande i ämnet utfärdas.

Enahanda förfarande iakttages i fråga om ändring eller upphäfvande af sådant stadgande.

2. Hvad i nästföregående moment stadgas om stad gäller äfven för annat i afseende på helsovård med stad likstaldt samhälle, så ock för kommun å landet, endast med den olikhet, som föranledes af den annorlunda beskaffade sammansättningen af myndigheter, hvilka der hafva befattning med allmänna helsovården. De åligganden, som enligt denna förordning och på grund deraf meddelade föreskrifter i stad tillkomma magistrat, helsovårdsnämnd och stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, skola inom samhälle, der helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad i tillämpliga delar gälla, fullgöras af dem, som förklarats skola inom samhället i allmänhet träda i dessa myndigheters ställe, samt eljest å landet bestridas, magistratens af kronofogden i orten, helsovårdsnämndens af kommunalnämnden och stadsfullmäktiges eller allmänna rådstugans af kommunalstämman.

§ 2.

1. Har för stads eller dermed i afseende på helsovård likstaldt samhällés räkning offentligt slagthus enligt plan, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande, efter helsovårdsnämndens hörande, gillat, blifvit uppfördt och efter af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föranstaltad afsyning godkändt, må, om samhället så önskar, i den uti § 1 omförmälda ordning kunna jemte köttbesigtningstvång för samhället stadgas slagttvång, innefattande förbud att, sedan slagthuset upplåtits till allmänt begagnande, annorstädes inom visst område än i berörda hus slagta djur, som förut nämnts. Sådant förbud utgör dock ej hinder för att dylikt djur nedslagtas utom det offentliga slagthus, der nedslagtandet nödvändig göres af hastigt inträffad sjukdom eller olyckshändelse; skolandet dock i sådant fall köttet, om det är afsedt att begagnas till människoföda, genast efter djurets nedslagting ostyckadt jemte alla dertill hörande inelfvor, utom tarmar, föras till det offentliga slagthuset för att besigtigas. Utan hinder af sådant förbud må äfven Kongl. Maj:ts befallningshafvande kunna medgifva, att nedslagting af kreatur, hvilkas kött är afsedt hufvudsakligen för utförsel ur riket, verkställas inom sådan för ändamålet särskildt inrättad och under offentlig kontroll stald anstalt, hvarom nedan i § 3 sägs.

2. Vilja stads- och dermed i afseende på helsovård likstaldt samhälle förena sig om gemensamt offentligt slagthus af här afsedd beskaffenhet, må det kunna ske, i fall Kongl. Maj:ts befallningshafvande dertill lemna tillstånd; och gälle då i fråga om hvart och ett af dessa samhällen hvad beträffande samhälle med köttbesigtning- och slagttvång förut är stadgad.

§ 3.

Önskar enskild person, förening eller bolag få under offentlig kontroll ställa vare sig en hufvudsakligen för uppslagting af kött till utförsel ur riket afsedd inrättning (exportslagteri) i stad eller på landet eller annan slagterianstalt, belägen utom stad eller dermed i afseende på helsovård likstaldt samhälle, må, på derom af vederbörande gjord ansökning, Kongl. Maj:ts befallningshafvande, om anstalten pröfvas vara ändamålsenligt ordnad, kunna föreskrifva, att densamma skall stå under offentlig kontroll, med vilkor, att genom sökandens försorg anställas erforderligt antal besigtningmän och vidtagas de öfriga åtgärder, som kunna anses för kontrollen nödiga. Förklaras, efter det annat sådant

slagteri än exportslagteri stälts under offentlig kontroll, helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom det område, der slagteriet är beläget, må nämnda omständighet ej utgöra hinder för slagteriets förblifvande under offentlig kontroll.

§ 4.

1. Besigtningssman vid offentligt, inom område, der slagttvång är gällande, beläget slagthus, vid exportslagteri, hvarom i § 3 sägs, eller vid annat enligt samma paragraf under offentlig kontroll staldt slagteri skall vara legitimerad veterinär. Den, som jemlikt denna förordning anställles såsom kommunal besigtningssman annorstädes än vid offentligt slagthus, som nyss är nämndt, skall, om möjligt, vara legitimerad veterinär.

2. Besigtningssman vid exportslagteri förordnas af medicinalstyrelsen. Öfriga i mom. 1 af denna paragraf omnämnda besigtningssmän varda förordnade af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, de kommunala på vederbörande helsovårds- eller kommunalnämnds förslag.

Besigtningssman kan af den embetsmyndighet, som förordnat honom, när som helst entledigas från sin befattning.

§ 5.

Vid slagt af djur, som förut nämnts, vare sig i offentligt, inom område, der slagttvång är gällande, beläget slagthus eller i sådant under offentlig kontroll staldt slagteri, som i § 3 sägs, skall vederbörande besigtningssman anställa undersökning före nedslagtningen å djuret, med hänsyn till dess helsotillstånd, samt efteråt å dess kött och inelfvor, med afseende å deras duglighet till människoföda. Vid annan köttbesigtning enligt denna förordning skall, der ej annorlunda stadgats, undersökning af besigtningssman anställas, när fråga är om häst eller större nötkreatur än kalf, å minst fjerdedels kropp, men eljest å minst half kropp.

Närmare föreskrifter om besigtningen utfärdas af medicinalstyrelsen.

§ 6.

1. Kött, som vid besigtning enligt denna förordning godkännes, skall, innan det får till salu hållas eller utbjudas, förses med stämpel, utvisande, der detsamma blifvit i offentligt, inom område, der slagttvång är gällande, beläget slagthus eller i sådant under offentlig kontroll staldt slagteri, som i § 3 sägs, uppslagtadt och besigtigadt, att så skett, men eljest att köttet

undergått annan vederbörlig besigtning inom något samhälle med köttbesigtningstväng.

2. Finnes vid besigtning kött vara till människoföda otjenligt, skall detsamma förstöras, der det icke kan genom besigtningssmannens försorg och under hans kontroll försäljas till tekniskt bruk, i hvilket fall köttets egare är berättigad utfå hvad som genom försäljningen inflyter, efter afdrag af nödiga kostnader.

3. Anträffas vid besigtning, anstald, jemlikt denna förordning, af kommunal besigtningssman, kött, som först efter särskild behandling kan utan men för helsan användas till människoföda, skall köttet, sedan det under besigtningssmannens kontroll undergått sådan behandling, antingen, försedt med särskild stämpel, der så ske kan, eller med bevis om beskaffenheten, ställas till egarens förfogande eller, om denne så fordrar och icke kan anses hafva före besigtningen egt eller bort ega kännedom om köttets underhålliga beskaffenhet samt köttet ej är af djur som nedslagtats i sådant under offentlig kontroll staldt slagteri, som i § 3 sägs, inlösas af vederbörande samhälle till pris, som helsovårdsuämnden månatligen, med ledning af köttprisen inom samhället under näst föregående kalendermånad, fastställer och offentligen kungör. Varder dylikt kött anträffadt vid undersökning jemlikt denna förordning i slagteri, som nyss är nämndt, må köttet, sedan det under dervarande besigtningssmans kontroll så behandlats, att det kan utan men för helsan användas till människoföda, af honom förseas med särskild stämpel eller med bevis om beskaffenheten.

4. Här omförmälda stämplars skola särskildt angifva, inom hvilket samhälle besigtningen egt rum, och för öfrigt vara, hvart slag för sig, lika för hela riket, nemligen en för godkänt kött, uppslagtadt i offentligt, inom område, der slagttväng är gällande, beläget slagthus eller i annan i § 3 omförmäld, under offentlig kontroll stald inrättning än exportslagteri, en för godkänt kött, uppslagtadt i exportslagteri, som nyss är nämndt, en för annat godkänt kött och en för kött, behandladt på sätt i mom. 3 af denna paragraf sägs. Medicinalstyrelsen utfärdar närmare föreskrifter om stämplarnes beskaffenhet och köttets stämpling.

§ 7.

Derest vid köttbesigtning, som jemlikt denna förordning anställas af kommunal besigtningssman, köttets egare icke åtnöjes med besigtningssmannens beslut, må han ej mindre, om genast framställning derom hos besigtningssmannen göres och i förskott erlägges hvad som kan erfordras till bestridande af nödig kostnad för tillvaratagande af såsom bevisningsmedel tjenligt prof å det besigtigade, erhålla sådant prof i lämpligt för-

varingskärl, tillslutet under egarens och besigtningssmannens sigill och försedt med nödig beteckning, än äfven i beslutet söka ändring genom besvär, hvilka jemte dels besigtningssmannens utan lösen lemnade intyg, innefattande beslutet och skälen dertill, dels ock bevis om dagen, då klaganden af beslutet erhöill del, böra, vid talans förlust, till Kongl. Maj:ts befallningshafvande inlemnas inom tio dagar derefter, dagen då delgifningen skedde likväl oräknad; gällande emellertid, utan hinder af besvär, beslutet till efterrättelse, intilldess annorlunda kan varda vederbörligen förordnad. Varder i följd af besvären ändring gjord i besigtningssmannens beslut, eger klaganden att för den förlust, han fått i följd af samma beslut i hvad det befunnits origtigt vidkännas, erhålla godtgörelse af det samhälle, hvars besigtningssman meddelat beslutet.

§ 8.

1. För köttbesigtning af kommunal besigtningssman enligt denna förordning och för begagnande af offentligt, inom område, der slagttväng är gällande, beläget slagthus eger vederbörande samhälle uppbära afgifter enligt taxa, som, sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande, efter helsevårdsnämndens och i andra städer än Stockholm jemväl efter magistratens eller, der sådan ej finnes, den i dess ställe särskildt tillsatta stadsstyrelses hörande, dertill uppgjort förslag, af Kongl. Maj:t fastställles för minst ett år i sänder. I denna taxa må afgifterna ej sättas högre, än som kan anses erforderligt till betäckande af samhällets kostnader för köttets besigtning och stämpling samt, der fråga är om begagnande af offentligt slagthus, som nyss är nämndt, till betäckande jemväl af kostnaden för slagthusets förvaltning och underhåll jemte ränta å anläggningskapitalet.

2. Der jemlikt ordningsstadgan för rikets städer eller derpå grundad bestämmelse särskild marknadsplats för kreaturshandeln blifvit inrättad i sammanhang med offentligt slagthus af här afsedd beskaffenhet, må, i enahanda ordning och efter liknande grunder som i fråga om slagthusets begagnande, bestämmas afgifter till samhället för nyttjande af marknadsplatsen och vid densamma uppförda stallar äfvensom för kreaturernas utfodring, skötsel och vägning.

§ 9.

Uppstår i samhälle, der slagttväng är gällande, särskild fara i helseväg till följd af någon utanför samhället bedrifven slagterirörelse eller yrkesmessig beredning af köttvaror, eger på framställning af samhällets

helsovårdsnämnd Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreskrifva anordningar och vidtaga åtgärder, som pröfvas tjenliga och leda till farans undanrödjande. Dervid må Kongl. Maj:ts befallningshafvande ej mindre påbjuda rörelsens ställande under särskild tillsyn samt uppdraga åt tillsyningsman att anhålla och låta dels undersöka misstänkt kött eller köttvara, dels ock oskadliggöra kött eller deraf beredt, till människoföda afsedt ämne, som dertill är otjenligt, än afven, då sådant finnes vara af nöden, förelägga lämpliga viten och meddela tillfälligt förbud mot rörelsens drifvande samt, om rättelse på nämnda sätt ej synes stå att vinna, förbjuda den felande att vidare sjelf eller genom annan person inom visst område bedrifva slagterirörelse eller yrkesmessig beredning af köttvaror.

§ 10.

Der i följd af slagttvångs införande byggnad eller annan inrättning för bedrifvande af slagterirörelse, som, när denna förordning träder i kraft, lofligen idkas och hvars utöfvande icke medgifvits blott tills vidare eller till dess annorlunda blefve föreskrivet, ej längre kan för dermed afsedt ändamål användas, vare egaren berättigad att af vederbörande samhälle undfå ersättning för den värdeminskning, hans fastighet och öfriga ifrågavarande inrättningar derigenom undergå. Enahanda rätt tillkomme den, som, när slagttvång i ett samhälle införes, eger ett på det under nämnda tvång lagda området befintligt, enligt § 3 under offentlig kontroll staldt slagteri, hvilket i följd af slagttvångets införande ej vidare kan för afsedt ändamål begagnas.

§ 11.

1. Bryter någon mot förbud, hvarom i § 1 eller § 2 sägs, böte, der ej straff enligt allmän lag eller särskild författning bör följa å förseelsen, från och med två till och med etthundra kronor.

2. Öfverträdes sådant förbud mot drifvande af slagterirörelse eller yrkesmessig beredning af köttvaror, som i § 9 omförmåles, vare straffet böter från och med tjugo till och med femhundra kronor.

§ 12.

Den, som under tid, då han är stald under tilltal för förseelse mot denna förordning eller enligt densamma gifna föreskrifter, fortsätter eller förnyar samma förseelse, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen,

fällas, för hvarje gång åtal emot honom egt rum och han deraf undfått del, till de böter eller viten, som för ifrågavarande förseelse äro bestämda.

§ 13.

1. Förseelse mot denna förordning eller de enligt densamma gifna föreskrifter skall åtalas hos polisdомstol, der särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, der sådan icke finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål hvad i allmänhet angående besvär i brottmål är stadgad.

2. Förseelserna åtalas af allmän åklagare; egande helsovårds- eller kommunalnämnd ock att för särskildt fall förordna åklagare.

§ 14.

Emot beslut, som enligt denna förordning eller på grund af densamma gifna föreskrifter meddelats af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, af helsovårds- eller kommunalnämnd eller af sådan tillsyningsman, som i § 9 sägs, eger den, som anser sin rätt deraf förnärmad eller obehörigen inskränkt, att anföra besvär, öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut hos Kongl. Maj:t inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och embetsverks beslut är stadgad, samt öfver helsovårds- eller kommunalnämnds eller tillsyningsmans beslut hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande inom den tid, som är bestämd för öfverklagande af kommunalstämmas beslut; gällande dock, utan hinder af besvär, beslutet till efterrättelse, intill dess annorlunda kan varda vederbörligen förordnad.

§ 15.

1. Böter och viten, som ådömas efter denna förordning och i enlighet med densamma meddelade föreskrifter, tillfalla kommunens kassa.

2. Saknas tillgång till fulla gäldandet af dessa böter och viten, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1898.

Stockholm den 28 januari 1897.

Carl Klingspor.

Carl Lybeck.

Carl Moberg.